

ಬೆಳಕ ಬೀರುವ ಹಾದಿ

ಭಾಗ ೧

**ಸ್ಥಾಪಕಾಯ ಚ ಧರ್ಮಸ್ಥ ಸರ್ವಧರ್ಮಸ್ವರೂಪಿಣೀ |
ಅವತಾರ ವರಿಷ್ಠಾಯ ರಾಮಕೃಷ್ಣಾಯ ತೇ ನಮಃ ||**

(ಧರ್ಮಸಂಸ್ಥಾಪಕನೂ, ಸರ್ವಧರ್ಮಸ್ವರೂಪಿಯೂ, ಅವತಾರ ಶ್ರೇಷ್ಠನೂ ಆದ ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರಿಗೆ ನಮಸ್ಕಾರ.)

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ರಚಿಸಿದ ಈ ಸ್ತೋತ್ರವು ಸಮಸ್ತ ಮನುಕುಲದ ವಿಕಾಸವನ್ನೂ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳ ಉಗಮವನ್ನೂ, ಅವತಾರ ತತ್ವದ ಮಹಿಮೆಯನ್ನೂ ಅಸಾಧಾರಣವಾಗಿ ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಧರ್ಮಸಮನ್ವಯವನ್ನು ಹೊಗಳುವ ಸ್ತೋತ್ರವಾಗಿ ಇದು ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ; ಆದರೆ ಅದರ ಆಳದಲ್ಲಿ ವಿಶಾಲವಾದ ಅರ್ಥಪರಂಪರೆಯಿದೆ. ಶ್ರೀರಾಮಕೃಷ್ಣರ ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವದ ಅಗಾಧವೂ ಅಗಮ್ಯವೂ ಆದ ಅಗೋಚರ ನೆಲೆಯ ಒಂದು ಇಣುಕು ನೋಟ, ಒಂದು ಮಿಂಚಿನಂತೆ ಇಲ್ಲಿ ಗೋಚರವಾಗುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮದ ಉದಯ

ಪ್ರಪಂಚದ ಧರ್ಮಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುವಾಗ ಒಂದು ವಿಷಯ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗುತ್ತದೆ. ಕಾಲದ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅವುಗಳ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯನ್ನು ಅಳೆಯುವುದು ಅತ್ಯಂತ ಕಠಿಣವಾದ ಕಾರ್ಯ. ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚೀನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳು, ಅದಕ್ಕೂ ಹಿಂದಿನ ಮಾನವನ ವಿಕಾಸದ ಹಂತಗಳು, ಆದಿಮ ಜನಾಂಗದ ಅವಧಿ - ಹೀಗೆ ಹಿಂದುಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋದಂತೆ ಕೇವಲ ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳ, ಅವಶೇಷಗಳ ಆಧಾರವಷ್ಟೇ ಇತಿಹಾಸ ರಚನೆಯ ಸಾಮಗ್ರಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ. ಮಾನವಶಾಸ್ತ್ರ (Anthropology) ಎಂಬ ವಿಜ್ಞಾನವು ಮೊದಲ ಮಾನವನಿಂದ ಹಿಡಿದು ನಾಗರಿಕತೆಯ ಉದಯದವರೆಗೆ ವಿವಿಧ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಮಾನವ ವಿಕಾಸ ಹೇಗೆ ನಡೆಯಿತು ಎಂದೆಲ್ಲ ಅಧ್ಯಯನ ಮಾಡುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಅವಶೇಷ, ಪಳೆಯುಳಿಕೆಗಳ ನಡುವೆ ಧರ್ಮದ

ಉಗಮವಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ? ಬಹುಶಃ, ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳ ಸ್ಪಷ್ಟ ಚಿಹ್ನೆಗಳು ಕಂಡುಬರುವುದು ಈಚೆಪ್ಪ, ಮೆಸೊಪೊಟಾಮಿಯ, ಸಿಂಧೂನದೀ ನಾಗರಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿ. ಇದಕ್ಕೂ ಹಿಂದೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳಿದ್ದವು; ಅವುಗಳು ಎಷ್ಟೋ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಬೆಳೆದುಕೊಂಡು ಬಂದಿದ್ದಿರಬೇಕು. ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ, ಪುರಾತನ ನಾಗರಿಕತೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವು ಇದ್ದಕ್ಕಿದ್ದಂತೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಸಾಧ್ಯವಿರುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಐತಿಹಾಸಿಕ ದಾಖಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯದಂದು ಪರಿಗಣಿಸಲಾಗಿರುವ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಆಧಾರಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿದರೆ, ಋಗ್ವೇದವು ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತಲೂ ಪ್ರಾಚೀನವಾದ ಸಾಹಿತ್ಯಿಕ ಕೃತಿಯಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಅಷ್ಟೇ ಅಲ್ಲ; ಅದು ಪ್ರಪಂಚದ ಅತಿಪ್ರಾಚೀನ ಧಾರ್ಮಿಕ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಕೃತಿಯೂ ಆಗಿದೆ. ಹಲವು ಗೊಂದಲ, ವಾದ-ವಿವಾದಗಳಿಗೆ ಈಡಾಗಿರುವ ಋಗ್ವೇದದ ಕಾಲವಿಚಾರ ಇಂದಿಗೂ ಸ್ಪಷ್ಟವಾಗಿ ನಿಗದಿತವಾಗಿಲ್ಲ. ಅದರ ಪ್ರಾಚೀನತೆಯು ಅನೇಕ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಅಂತರದಲ್ಲೇ ಇನ್ನೂ ತೂಗಾಡುತ್ತಿದೆ. ಆದರೆ, ಎಲ್ಲ ನಾಗರಿಕತೆಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಎಷ್ಟೋ ಸಾವಿರ ವರ್ಷಗಳ ಹಿಂದೆಯೇ ಋಗ್ವೇದದ ರಚನೆಯ ಕಾಲ ವೆಂಬುದು ನಿರ್ವಿವಾದ. ಆದ್ದರಿಂದ, ಮಾನವನ ಮೊದಲ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಋಗ್ವೇದದಲ್ಲೇ ಕಾಣಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಋಗ್ವೇದದ ರಚನೆಯೂ ಬಹಳ ವಿಸ್ತಾರವಾದದ್ದು. ಅವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದವರು ಪ್ರಾಚೀನ ಋಷಿಗಳು; ಋಗ್ವೇದದ ರಚನೆಗಳಿಗೆ ಋಕ್ (ಅಥವಾ ಋಕ್ಕುಗಳು) ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಶ್ಲೋಕಗಳ, ಗದ್ಯರಚನೆಗಳ ರೂಪದ ಈ ಋಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಮಂತ್ರಗಳು ಎನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಆಳವಾದ ಮನನ, ಧ್ಯಾನ, ತಪಸ್ಸುಗಳಿಂದ ಋಷಿಗಳು ತಮ್ಮ ಚಿತ್ತದಲ್ಲಿ ಮೂಡಿಬಂದ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಮಾತಿನ ಮೂಲಕ ಪ್ರಕಟಪಡಿಸಿದರು. ಈ ಮಾತುಗಳೇ ಮಂತ್ರಗಳಾದವು. ಹೀಗೆ ಮೂಡಿಬಂದ, ಹತ್ತಾರು ಮಂತ್ರಗಳ ಒಂದು ಗುಂಪನ್ನು 'ಸೂಕ್ತ'ವೆನ್ನುತ್ತಾರೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಒಂದೊಂದು

ದೇವತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ, ಸ್ತುತಿರೂಪದ ಈ ಸೂಕ್ತಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಕಲನವೇ ಋಗ್ವೇದ. ಒಟ್ಟು ವೇದ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ಋಗ್ವೇದ, ಯಜುರ್ವೇದ, ಸಾಮವೇದ, ಅಥರ್ವವೇದವೆಂದು ವಿಂಗಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಋಗ್ವೇದವೇ ಅತ್ಯಂತ ಪ್ರಾಚೀನ ಹಾಗೂ ಪ್ರಧಾನವೆನ್ನಲಾಗಿದೆ.

ಋಗ್ವೇದದ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಾಚೀನವೆಂದೂ, ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳು-ವಿಶೇಷವಾಗಿ ತತ್ತ್ವ ಜ್ಞಾನಗಳೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿರುವ ಉಪನಿಷತ್ತಿನ ಹಾಗೂ ಇತರ ಭಾಗಗಳು - ಇತ್ತೀಚಿನವು ಎಂದೂ ಅನೇಕ ಮಂದಿ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ, ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. ಅದೇರೀತಿ, ಋಗ್ವೇದದ ಸಂಸ್ಕೃತ ಭಾಷೆಯ ರೂಪದಲ್ಲಿ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯಿರುವುದರಿಂದ, ಭಾಷೆಯ ರಚನೆಯ ಆಧಾರದಿಂದಲೂ ಪ್ರಾಚೀನ, ಅನಂತರದ್ದು ಎಂದು ನಿಗದಿ ಗೊಳಿಸಿದ್ದೂ ಇದೆ. ವಿಷಯವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮಾಡಿದ ವಿಂಗಡನೆ ಗಿಂತ, ಭಾಷೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಮಾಡಿದ, ವಿಂಗಡನೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ವೈಜ್ಞಾನಿಕವೇನೋ ನಿಜ. ಇಷ್ಟಾದರೂ ಒಂದು ಅಂಶ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಯಾವುದೇ ಖಚಿತ ಆಧಾರಗಳಿಲ್ಲದೆ ಮಾಡಿದ ಈ ವಿಂಗಡನೆ 'ಚಾರಿತ್ರಿಕ' ಅಧ್ಯಯನ ಹೇಗಾದೀತು? ಧಾರ್ಮಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಮೂಲಗ್ರಂಥವೊಂದನ್ನು ಐತಿಹಾಸಿಕ ಆಳತೆಗೋಲಿ ನಿಂದ ನೋಡುವುದು ಎಷ್ಟರಮಟ್ಟಿಗೆ ಸಮಂಜಸವಾದೀತು? ಯಾವ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನು ವೇದಗಳು ಸಾರುತ್ತವೋ, ಅವುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ವೇದ ಅನಾದಿ, ಸನಾತನ ಹಾಗೂ ನಿತ್ಯ (ಎಂದೆಂದಿಗೂ ಇರುವಂತ ಹುದು). 'ವೇದ'ವೆಂದರೆ ಭಾಷೆ, ಪದ, ಶ್ಲೋಕಗಳು ಎಂದರ್ಥವಲ್ಲ; ವೇದವೆಂದರೆ ಜ್ಞಾನ, ತತ್ತ್ವ. ಆ ತತ್ತ್ವವೆಂದರೆ ಲೌಕಿಕ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮೀರಿದ, ವಿಶಿಷ್ಟ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭವದಿಂದ ಗಳಿಸಿದ ಜ್ಞಾನ. ಅದು ವ್ಯಕ್ತಗೊಂಡ ಸ್ವರೂಪವೇ ಶಬ್ದರೂಪದ ವೇದ. ಈ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿದಾಗ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ, ಆಧುನಿಕ ವಿದ್ವಾಂಸರ ವಾದಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ನಿರಾಕರಿಸಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ವೇದಗಳನ್ನು ಲೌಕಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಅರ್ಥೈಸಬಾರದು; ಅವುಗಳನ್ನು ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸಾಧನೆ, ಅನುಭವಗಳ ಮೂಲಕವೇ ಅರಿತುಕೊಳ್ಳಬೇಕು ಎಂಬ ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಮಾತು ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಉಳಿದ ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ

ಜಗತ್ತಿನ ಹಲವು ಧರ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳ ಸಂಸ್ಥಾಪಕನಾದ ಮಹಾಪುರುಷನೊಬ್ಬನಿರುತ್ತಾನೆ. ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಅವನನ್ನು ಅವತಾರ, ಪ್ರವಾದಿ ಎಂದು ಕರೆಯುವುದಿದೆ. ಅವನು ದೇವರ ಸಂದೇಶವಾಹಕನೋ, ದೇವದೂತನೋ, ಅವನ ಪ್ರತಿನಿಧಿಯೋ ಆಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಕ್ರಿಸ್ತ, ಮಹಮ್ಮದ್, ಮೋಸೆಸ್, ಝರತುಷ್ಟ್ರ, ಇವರೆಲ್ಲ ಹೀಗೆಯೇ ಒಂದೊಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದರು. ಪೂರ್ವ ಗೋಳಾರ್ಧದಲ್ಲಿ ಬುದ್ಧ, ಮಹಾವೀರ, ಕನ್ಯಾಕಾಶ್ರಮ ಮೊದಲಾದವರು ಬಂದರು. ಇವರೆಲ್ಲ ವೇದಕಾಲದ ಋಷಿಗಳಂತೆ, ಅವ್ಯಕ್ತವೂ ಅಗೋಚರವೂ ಆದ ತತ್ತ್ವವೊಂದನ್ನು

ಕಂಡುಕೊಂಡವರು; ತಮ್ಮ ಅನುಭವವನ್ನು ಇತರರ ಮುಂದೆ ಅವರ ಭಾಷೆಯಲ್ಲೇ ಸಾರಿದರು. ಒಬ್ಬ ದೇವೀಪುರುಷ, ಅವನ ಉಪದೇಶ, ಅವನ ಅನುಯಾಯಿಗಳು - ಇವು ಒಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ರೂಪಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಹಿಂದೂಧರ್ಮದಲ್ಲಿ ಈ ಸಾಮಾನ್ಯ ನಿಯಮ ಅನ್ವಯವಾಗದೆ, ಇಲ್ಲಿ ಹಲವು ಮಂದಿ ಮಹಾಪುರುಷರು, ಅವತಾರಪುರುಷರು, ಋಷಿಮುನಿಗಳು ಬರುತ್ತಾರೆ. ಇದಕ್ಕನುಗುಣವಾಗಿ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥವೂ ಒಂದೇ ಆಗಿರದೆ, ವೇದಗಳು, ಗೀತೆ, ಸ್ಮೃತಿ, ಪುರಾಣೇತಿಹಾಸಗಳೆಲ್ಲವೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಗ್ರಂಥಗಳಾಗುತ್ತವೆ. ಈ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಹಿಂದೂಧರ್ಮವನ್ನು ಅನುಭವಪ್ರಧಾನವಾದ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ವೈವಿಧ್ಯತೆಗಳಿಂದ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಒಂದು ವಿಶಾಲ ಧರ್ಮವೆನ್ನಬೇಕು. ಇದನ್ನು ಸ್ವಾಮೀಜಿ 'ಹಲವು ಧರ್ಮಗಳ ತಾಯಿ' ಎಂದು ಕರೆದರು.

'ಧರ್ಮ' ಎಂದರೇನು?

'ಧಾರಯತಿ ಇತಿ ಧರ್ಮಃ' (ಯಾವುದು ಧರಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುತ್ತದೋ ಅದು ಧರ್ಮ) ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಂಡು ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ, ಧರಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ, ಅನುಸರಿಸಬೇಕಾದ ಮಾರ್ಗವನ್ನೇ 'ಧರ್ಮ'ವೆನ್ನಬೇಕು. ಅದು ಉನ್ನತವಾದ, ಶ್ರೇಷ್ಠವಾದ, ದೈವಿಕವಾದ, ಹಾಗೂ ಶಾಂತಿ-ಆನಂದ-ಸಮೃದ್ಧಿಗಳ ಕಡೆಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ಭವ್ಯ ದಾರಿ. ಅದೇ ಬೆಳಕು ನೀಡುವ ಹಾದಿ. ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಇಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ನಮ್ಮ ಜೀವನ ಚೆನ್ನಾಗಿ ನಡೆಯುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲವೆ? - ಎಂದು ಪ್ರಶ್ನಿಸುವವರಿದ್ದಾರೆ. ಎಲ್ಲೆಲ್ಲಿ ನೋಡಿದರೂ ಧರ್ಮದ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಅನಾಚಾರ, ಬೂಟಾಟಿಕೆ, ಮೋಸ, ಕಲಹ, ಹಿಂಸಾಚಾರಗಳು ನಡೆಯುತ್ತಿವೆ; ಧರ್ಮವೇ ಕಾರಣವಾಗಿದ್ದುಕೊಂಡು ಅನೇಕ ಯುದ್ಧಗಳೂ ನಡೆದಿವೆ. ಪರಸ್ಪರ ದ್ವೇಷ, ಹಿಂಸೆ, ಬರ್ಬರ ಕೊಲೆಗಳಿಗೆ, ಕಾರಣವಾದ ಧರ್ಮಗಳು ಇರುವುದರಿಂದ ಉಪಯೋಗವೇನೇ ಇರಲಿ, ಅವುಗಳಿಂದ ಹಾನಿಯೇ ಹೆಚ್ಚು- ಎಂಬುದು ಅವರ ವಾದ. ಹಲವು ಮಂದಿ ನಾಸ್ತಿಕರ, ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ದೃಷ್ಟಿಯ ಆಧುನಿಕರ ಹಾಗೂ ವಿಚಾರವಾದಿಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯವೂ ಇದೇ ಆಗಿದೆ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಇದು ಅತ್ಯಂತ ವಾಸ್ತವ ಸಂಗತಿಯಾಗಿ ಕಂಡು ಬರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಇದು ಅಷ್ಟೊಂದು ಸರಳವಾಗಿ ಪರಿಹರಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಮಸ್ಯೆಯಲ್ಲದ್ದರಿಂದಲೇ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟಿದೆ.

ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಕೇವಲ ಮಾನವ ನಿರ್ಮಿತವೆಂಬ ಭಾವನೆ ಹಲವರದು. ಆದರೆ, ಅದು ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮೀರಿದ, ಅಲೌಕಿಕವಾದ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕಮೂಲದಿಂದ ಹುಟ್ಟಿಬಂದ ಜೀವನಕ್ರಮ ಎಂಬ ವಿವರಣೆ ಹೆಚ್ಚು ಸೂಕ್ತವೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಬಲವಾದ ಕಾರಣವೂ ಇದೆ. ಒಬ್ಬ ಪ್ರವಾದಿ, ಒಬ್ಬ ಅವತಾರಪುರುಷ ಅಥವಾ ಒಂದು ದೇವಪುರುಷ ಒಂದು ಧರ್ಮವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿದನೆಂದರೆ ಅದು ಅವನ ಅಲೌಕಿಕ ಅನುಭವದಿಂದ ಪ್ರೇರಿತವಾಯಿತೆಂಬುದೇ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಧರ್ಮದ ಉಗಮ ಅಲೌಕಿಕ

ದಲ್ಲಿ, ಅದರ ಗುರಿಯೂ ಅಲೌಕಿಕ ಅನುಭವ. ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಹಾಗೂ ಇಂದ್ರಿಯಗ್ರಹಿಕೆಯನ್ನು ಮೀರಿದ ಅನುಭವ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಜ್ಞಾನವೇ ಇವುಗಳಿಗೆಲ್ಲ ಆಧಾರ. ಈ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ಇವು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಉಳಿದಿವೆ. ಮಾನವನ ಮನಸ್ಸು ಶಾಶ್ವತ ಸುಖ, ಆನಂದ, ಶಾಂತಿ, ಹಾಗೂ ಜ್ಞಾನಗಳನ್ನು ಹಾತೊರೆಯುವ ವರೆಗೂ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳು ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲಿ ನೆಲೆಸಿರುತ್ತವೆ. ಅಲೌಕಿಕ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭೂತಿಯಲ್ಲಿ ಮಾನವನಿಗೆ ನಂಬಿಕೆ, ಶ್ರದ್ಧೆ, ಎಷ್ಟು ಶಕ್ತಿಶಾಲಿಯಾಗಿ ಉಳಿಯುವುದು ಎಂಬುದಷ್ಟೇ ಇಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

ಮಣ್ಣಿಂದ ದೂರವೆ ?

ಹಲವು ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳಲ್ಲಿ ಇತ್ತೀಚೆಗೆ ಕೇಳಿ ಬರುತ್ತಿರುವ ಒಂದು ವಾದವೇ 'ಮಣ್ಣಿನ ಗುಣ', 'ನಲಕ್ಕೆ ಹತ್ತಿರ', 'ಜೀವಂತಿಕೆ' ಮೊದಲಾದ ಮಾತುಗಳಿಂದ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಡುವ ವಾಸ್ತವತಾವಾದ. ಲೌಕಿಕ ಬದುಕು, ಪ್ರಪಂಚ, ಮಾನವಜೀವನ - ಇವೇ ಮುಖ್ಯ; ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣದ, ಅಲೌಕಿಕವಾದ, ದೂರವೇ ಉಳಿಯುವ ಆದರ್ಶಗಳು ನಮಗೆ ಬೇಕಾಗಿಲ್ಲ ಎಂಬುದು ಈ ವಾದಗಳ ಮೂಲ. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಪ್ರಾಮಾಣಿಕವೆಂಬಂತೆ ಕಾಣಿಸುವ ಈ ವಾದಗಳ ಹಿಂದೆ ಧಾರ್ಮಿಕ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವ ನಾಸ್ತಿಕ ವಿಚಾರಧಾರೆಗಳ ಪ್ರೇರಣೆಯಿದೆ. ಧರ್ಮ, ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಗೆ, ಅದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವೆಂಬ ಪರಿಧಿಯಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಈ ವಾದಗಳು ಅವಕಾಶ ಕೊಡುತ್ತವೆ. ನಿಜ, ಧರ್ಮ ವೈಯಕ್ತಿಕ; ಆದರೆ ಸಮಾಜದಿಂದ ವ್ಯಕ್ತಿ ಹೇಗೆ ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಉಳಿಯುವನು? ಸಮಾಜ, ಸಂಸ್ಕೃತಿ, ಜನಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿರುವ ಧರ್ಮ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಗಳು ವೈಯಕ್ತಿಕವೂ ಹೌದು, ಸಾಮಾಜಿಕವೂ ಹೌದು. ಅಲೌಕಿಕ ಅನುಭವದ ದೃಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆ ವೈಯಕ್ತಿಕ ವಾದರೆ, 'ಧರ್ಮ'ವು ಸಮಾಜ-ಸಂಸ್ಕೃತಿಗಳ ಅಂಗವಾಗಿದ್ದು ಲೌಕಿಕ-ಅಲೌಕಿಕಗಳ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿದೆ; ಅದು ಒಟ್ಟು ಸಮಾಜ ವನ್ನೇ ಮುನ್ನಡೆಸುತ್ತದೆ. ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಅನುಭೂತಿ ವೈಯಕ್ತಿಕವಾಗಿದ್ದ ಮಾತ್ರಕ್ಕೆ ಅದೇನೂ ಅವಾಸ್ತವವಾಗಬೇಕೆಂದಿಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವತೆಯ ಅಳತೆಗೋಲು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಜಗತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೆ. ವಿಜ್ಞಾನ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಇವೆರಡಕ್ಕೂ ಒಂದೇ ಅಳತೆಗೋಲನ್ನು ಉಪಯೋಗಿಸಿದಾಗಲೇ ಗೊಂದಲವುಂಟಾಗುವುದು. ಧರ್ಮ, ಅಧ್ಯಾತ್ಮಗಳನ್ನು ಅದರದೇ ಅಳತೆಗೋಲಿನಿಂದ ಅಳೆದರೆ, ಅದೂ ಅತ್ಯಂತ ವಾಸ್ತವ, ಮಣ್ಣಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ಹತ್ತಿರ, ಎಲ್ಲಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ಜೀವಂತ.

ಧರ್ಮಗಳ ಹಾದಿ

ಜನರ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಬೆಳಕಾಗಿ ಬಂದ ಧರ್ಮಗಳು ಹಲವರ ಜೀವನದಲ್ಲೂ ಹೊಸ ಆಶಯಗಳನ್ನು ತುಂಬಿದವು. ಹಲವು ಬಾರಿ ಪ್ರಪಂಚದ ನೋವು-ನಲಿವುಗಳಿಂದ ಬಳಲಿ ಬೆಂಡಾದ ಜೀವ ಶಾಂತಿ, ಸಾಂತ್ವನ, ಭರವಸೆಯನ್ನರಸಿ ಹೋಗುವುದು. ಅಂಥವರ ಬದುಕಿಗೆ ಮಹಾತ್ಮರ ಉಪದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಭಕ್ತಿ-ಜ್ಞಾನ-

ತ್ಯಾಗ-ವೈರಾಗ್ಯಗಳ ಆದರ್ಶ ತಂಪನ್ನರೆಯುವುದು. ತಮಗೆ ದೊರೆತ ಈ ಆಸರೆಯನ್ನೇ ಬಾಳ ಉಸಿರನ್ನಾಗಿಸಿ, ಬದುಕನ್ನು ಸಾರ್ಥಕಗೊಳಿಸಿಕೊಂಡ ಜೀವಗಳು ಅನೇಕ. ಇದರರ್ಥ ಕೇವಲ ಜೀವನದ ಕಾರ್ಣಿಕೆ, ಸಂಕಟ, ದುಃಖಗಳಿಂದ ಮಾತ್ರವೇ ಜನರು ಧಾರ್ಮಿಕರಾಗುವರು, ಅವರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಎಂದಲ್ಲ. ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನೋವುನಲಿವು, ಸುಖದುಃಖ, ಬಡತನ ಸಿರಿತನ, ಹುಟ್ಟುಸಾವುಗಳು ಜೊತೆಜೊತೆಗೇ ಬರುತ್ತವೆ; ಒಂದನ್ನೊಂದು ಬಿಡಲಾರವು. ಆದರೆ ಮಾನವನು ಬಯಸುವುದು ಕೇವಲ ಸುಖವನ್ನು, ಅವನಿಗೆ ದುಃಖ ಬೇಡ. ಇದು ಹೇಗಾ ದೀತು? ದುಃಖ, ಮರಣ, ನೋವು, ಸಂಕಟವೆಂದರೆ ಎಲ್ಲರೂ ಮೂಗು ಮುರಿಯುತ್ತಾರೆ. ಹಾಗೆಂದು ಅವುಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ತೊಲಗಿಸಲಾಗುವುದು? ಸುಖ, ಆನಂದಗಳ ಕಡೆಗೆ ಎಷ್ಟು ವಾಲು ತ್ತೇವೋ ಅದಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚು ದುಃಖ, ಸಂಕಟಗಳು ಬೆನ್ನಟ್ಟಿ ಬರುವುವು. ಇವುಗಳನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ಬಗೆಹರಿಸಲಾರವು. ಧರ್ಮ ಹೇಳುತ್ತದೆ - ಇದೇ ವಾಸ್ತವ. ಈ ದ್ವಂದ್ವಗಳನ್ನು ನೀನು ತೊಲಗಿಸಲಾಗದು. ಬದಲಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಮೀರಿ ಹೋಗಬಹುದು. ಬುದ್ಧ ಹೇಳಿದ, "ಆಸೆಯನ್ನೇ ಬಿಟ್ಟುಬಿಡು; ಆಗ ಸುಖ, ದುಃಖ ಎರಡೂ ಬರಲಾರವು. ನಿನಗೆ ಚಿರಶಾಂತಿ, ಆನಂದ ಲಭಿಸುವುದು." ಗೀತೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ, "ಸುಖ ದುಃಖಗಳೆರಡನ್ನೂ ಸಮಾನವಾಗಿ ಸ್ವೀಕರಿಸು. ಸೋಲು, ಗೆಲುವು, ಎರಡನ್ನು ಒಂದೇ ರೀತಿ ಭಾವಿಸು. ಆಗಲೇ ನೀನು ಜೀವನದಲ್ಲಿ ನಿಜವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲುವೆ." ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಈ ಪ್ರಪಂಚದಿಂದ ವಿಮುಖವಾದುದಲ್ಲ; ಅಲೌಕಿಕ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಈ ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಜೋಡಿಸುವ ಸೇತುವೆ. ಪ್ರಪಂಚವನ್ನು ಮೇಲೆತ್ತುವ, ಲೌಕಿಕ ಜೀವನದ ದಾರುಣ ಹಾಗೂ ಕಠೋರ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ನಮ್ಮನ್ನು ಉನ್ನತ ನೆಲೆಗೆ ಕರೆದೊಯ್ಯುವ ದಿವ್ಯ ಮಾರ್ಗವೇ ಧರ್ಮ. ಮಹಾತ್ಮರ, ಋಷಿ ಮುನಿಗಳ, ಪ್ರವಾದಿಗಳ, ಅವತಾರಪುರುಷರ ಅನುಭವದ ನುಡಿಗಳೇ ಈ ದಿವ್ಯ ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ಎದುರಾಗುವ ಬೆಳಕಿನ ಕಿರಣಗಳು. ಈ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಬರೆದಿಟ್ಟಾಗ, ಅವೇ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳಾದವು. ಮಹಾತ್ಮರ ಸರಳ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಸರಳವಾಗಿಯೇ ಅರ್ಥೈಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಆಗ ಅವು ನಮ್ಮ ಬದುಕಿಗೆ ದಾರಿದೀಪವಾಗುವುವು. ಅದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ, ನಾನಾ ಬಗೆಯ ಲೌಕಿಕ, ರಾಜಕೀಯ, ಮತೀಯ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ತಕ್ಕಂತೆ ಮಹಾತ್ಮರ ನುಡಿಗಳನ್ನು ಅಥವಾ ಧರ್ಮಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ತಿರುಚಿ ಅರ್ಥೈಸಿದರೆ, ಹಲವು ಬಗೆಯ ಅಜ್ಞಾನಪರಂಪರೆಯೇ ಎದುರಾಗುವುದು. ಮತೀಯ ಸಂಘರ್ಷ, ಧರ್ಮಯುದ್ಧ, ಮಾರಣಹೋಮಗಳೇ ನಡೆಯುವುದು. ಜೀವನಕ್ಕೆ ಬೆಳಕು ನೀಡುವ ಉದ್ದೇಶ ಧರ್ಮದ ಉದ್ದೇಶ ವಿಫಲವಾಗುತ್ತದೆ, ಮಹಾತ್ಮರ ಜನನ ವ್ಯರ್ಥವಾಗುತ್ತದೆ. ವಿವೇಚನೆ, ವಿಶಾಲಭಾವನೆ, ಧರ್ಮದ ತಿರುಳನ್ನು ಅರಿಯುವ ಬುದ್ಧಿವಂತಿಕೆ - ಇವುಗಳಿದ್ದರೆ ಮಾತ್ರ ಧರ್ಮ ಗಳ ಬೆಳಕಿನ ಹಾದಿ ಗೋಚರವಾಗುವುದು.

(ಮುಂದಿನ ಸಂಚಿಕೆಗೆ)